

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3.-ld —
pol leta 1. — 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznanila
tkrat notisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprište rekla-
macije so
posušne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prdene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nepranotirana pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ostre poslane knjige
se ne vračajo.

Priziv

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ za razveljavljenje odredbe visokega c. kr. deželnega šolskega sveta za Goriško in Gradiščansko z dne 2. junija meseca t. l., št. 511/G. S., s katero se učiteljem Goriške zabranjuje v prihodnje opravljati službo občinskega tajnika.

Visoko ces. kr. naučno ministerstvo!

Visoki c. kr. dež. šolski svet za Goriško in Gradiščansko prepovedal je odlokom z dne 2. junija meseca t. l., št. 511/G. S., učiteljem te pokrajine opravljati službo občinskega tajništva. Ta odlok, ki ima stopiti v veljavo že s 1. januarjem mesecem 1897. l., je hud udarec za goriško učiteljstvo, ki bi utegnil imeti tudi za šolo zle posledice.

Visoki c. kr. deželni šolski svet goriško-gradiščanski se je pri tem odloku gotovo največ opiral na državni zakon z dne 14. maja 1869, ki določa v § 55, 1. sledeče:

„Najmanjše prejemke, izpod katerih ne sme nobena šolska občina iti na nižje, je odmeriti tako, da učitelji niso primorani truditi se s postranskimi opravili, ampak, da lahko vso svojo moč na svoj poklic obračajo in da je učiteljem še mogoče svojo rodovino živiti primerno okolnostim dotičnega kraja“, — ter na deželni zakon (goriški) z dne 10. marca meseca 1870. l., § 41, po katerem se imajo učitelji zdržati takih postranskih opravil, katera ponižujejo njihov ugled pred ljudstvom.

Na podlagi teh zakonov navstanejo z ozirom na gori navedeno prepoved dve vprašanji, namreč:

I. Imajo li goriški učitelji primerno plačo, s katero jim je mogoče sebe in svojo družino brez postranskih zaslužkov stanu primerno preživiti?

II. Ali je služba občinskega tajnika rest tako postransko opravilo, ki ponižuje ugled učiteljstva pred ljudstvom?

Na obe vprašanji si dovoljujemo v nastopnem odgovarjati. Ad I. Na Goriškem ima večina učiteljev letne plače 400 gld., redki so, ki imajo 500 in prave izjeme oni z 600 gld. letne plače. V poštev prideta torej zlasti prva dva plačilna razreda s 400 in 500 gld. letne plače, t. j. mesečno 33 ozir. 41 gld., ali na dan 1 gld., 10 gld. oziroma 1 gld. 30 kr. S tem „denarjem“ naj učitelj oblači in hrani sebe in svojo — dostikrat mnogobrojno — družino, naj si kupuje knjige in časopise v svojo nadaljno izobrazbo, naj skrbi za izšolanje lastnih otrok, naj plačuje v slučaju bolezni zdravnika in draga zdravila, ter naj sploh nastopa kot izobražen, inteligenten človek! To ni mogoče brez postranskih dohodkov, zlasti še na Primorskem, kjer je z ozirom na bližino Trsta in na,

druge krajevne okolnosti sploh dražje življenje kot drugod. Vsak rokodelce, vsak delavec ima dandanes boljše plačilo. Jasno je torej, da učiteljstvo na Goriškem **nima** primerne plače, ter da je prav v zmislu državnega zakona z dne 14. maja meseca 1869. l., § 55., 1. **primorano** truditi se s postranskimi opravili.

Ad II. V očeh našega ljudstva služba občinskega tajnika ni poniževalna (kakor ne orglavska služba, katere visoki c. kr. deželni šolski svet tudi prepovedal ni), ampak častna. To službo more dandanes opravljati sploh le izobražen človek. Ravno zato pa občine te službe podeljujejo učiteljem, ker nimajo v to drugih sposobnih oseb. Da bi pa občine za vso ne preobsežno uradovanje nastavliale posebne — v primeri sè sedanjimi stroški — mnogo dražje tajnike, ne more od njih nihče zahtevati, najmanj pa gotovo visoka c. kr. vlada. — Učitelj-tajnik pa tudi lahko stori mnogo dobrega za ljudstvo in šolo. V občevanju z ljudstvom oziroma sè stariši ima najlepšo priliko vneti jih za šolo, odpravljati šoli nasprotné nazore, vzbujati ljubezen do nje itd. (v zmislu ministerskega ukaza z dne 20. avgusta meseca 1870. l., št. 7648, § 29). Poleg tajniške službe torej učitelj pri tem opravlja uvaževanja vredno službo svoji šoli. S tem je pa tudi dokazano, da občinsko tajništvo učitelju ugleda nikakor ne krati, ampak mu ga še v obilni meri pridobiva.

Konečno si dovoljujemo še nekoliko opazk. — V svojem ukazu navaja visoki c. kr. deželni šolski svet, da „šola potrebuje celo moč vsakega učitelja“.

To bi se lahko tako umelo, kakor da učiteljstvo vsled tajniške službe ne izpolnjuje svojih dolžnostij. Temu nasproti si dovoljujemo konstatovati, da učitelji opravljajo tajniško službo v prostem času, izven svoje službe, ter da goriško učiteljstvo v obče zadošča postavnim zahtevam v šoli. Ako se je v tem oziru pripetil kje izjemno kak zagrešek, ga je pristojna šolska oblast gotovo pravočasno odpravila. V obče se pa o kakem zanemarjenju šole iz tega uzroka ne more govoriti.

Iz tega, če se učiteljstvu odvzame služba občinskega tajnika, se pa tudi ne sme sklepati, da *bo* taisto moglo vse svoje moči posvetiti šoli. Brez postranskih dohodkov učitelju ni mogoče izhajati. Trle ga bodo torej nadloge in skrbi najnižje vrste: za hrano in obleko. Na daljno izobrazbo svojih otrok in druge stvari pa še misliti ne bo smel. Tak učitelj, poln skrbi za eksistenco, bo pač žalostno opravljal svoje dolžnosti. A tudi pri ljudstvu ne bo užival potrebnega ugleda, saj veljajo danes bolj ko kedaj besede pesnikove, da „človek toliko velja, kar plača!“

Kadar bodo merodajne oblasti preskrbele učiteljstvu primerne plače, poslovili se bodo taisti radostno od vseh postranskih opravkov, ki utegnejo biti količkaj na kvar učenim uspehom v šoli, ter bodo z največjim veseljem opravljali svoje dolžnosti.

Najudaneje podpisani odbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ usoja se torej nadejati, da je s temi malimi vrsticami dokazal, kako opravičeno je vznemirjenje slovenskega učiteljstva na Goriško-Gradiščanskem gledé te odredbe, ter se usoja visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje najudaneje prositi, da izvoli visokoisto, blagohotno upošteva je navedene razloge, odlok visocega c. kr. deželnega šolskega sveta za Goriško in Gradiščansko z dne 2. junija meseca t. l., št. 511/G. S., razveljaviti.

Za odbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem

v St. Jurju pri Kranju, dne 18. oktobra meseca 1896. l.

Luka Jelenc l. r.

t. č. predsednik.

Dragotin Česnik l. r.

t. č. tajnik.

Sijajno gmotno stanje slov. ljudskošolskega učitelja na koncu razsvetljenega devetnajstega stoletja.

(Govoril pri glavni skupščini „Zaveze“ v Opatiji dne 20. avgusta 1896. l. Jernej Ravnikar, nadučitelj v Mokronogu.)

Slavna skupščina!

Ljubeznive tovarišice, predragi tovariši; mili, dragi gosti!

Minulo je pet let, odkar sem govoril pri tretjem glavnem zboru „Zaveze“ v Trstu „o socijalnih razmerah slovenskega učiteljstva“ splošno in v obče. Takrat sem Vam, dragi sotrudniki in mile sotrudnice, drastično slikal naš položaj v javnem življenju — posebno pa sem odkrival krivice, ki se godé slov. učiteljstvu gledé letnih plač! V resnici, naše izborne plače napotile so me zopet govoriti javno na tem mestu v prisotnosti zbranega slovenskega učiteljstva iz vseh slovenskih pokrajin, ki je prihitelo semkaj v tolikem številu: od južnega podnebja iz tužne Istre, od sinje Adrije, od prijaznih štajerskih gor in iz čudotvorne Kranjske. Tudi mnogo ljubih tovarišev-gostov iz sosednega hrvatskega Primorja in celó odposlanec „Zaveze čeških učiteljskih društev“ prišel je k nam drage volje, da nas počasté s svojo prisotnostjo ter da se divijo z nami vred „o našem sijajnem gmotnem stanju na koncu razsvetljenega devetnajstega stoletja.“

Naravnost rečem, da je sramota za vse učiteljstvo, da se more že nad 25 let boriti za zboljšanje svojega gmotnega stanja. Vzlic temu, da nam zakon odločno jamči toliko letnih dohodkov, da bi zamogli stanu dostojno živeti in preskrbovati svojo rodbino tako, kakor bi bilo častno za ljudskega učitelja — ter vkljub vsem svojim prošnjam, ki jih pošiljamo že leta in leta deželnim zborom, ostalo je do danes pri starem — in po nekaterih deželah je celó še slabše, kakor je bilo poprej.

Vsi naobraženi stanovi prosijo pomoči, kajti ne morejo shajati, ker draginja je od leta do leta večja. Država tudi namerava svojim uradnikom zboljšati plače, dasi se naše s temi že po stari uravnavi nikakor ne morejo primerjati, kajti vsak najnižji državni uradnik ima več dohodkov na leto, kakor najboljši plačani ljudski učitelj. Še celó državni služabniki kakor: finančni stražniki, orožniki ali žandarji, sodnijski slugé itd. plačani so boljše, kakor učitelji nekaterih dežel. Zasebnih uradnikov, dacarjev itd. niti ne omenjam, ki pa so vendar na boljšem kot mi ljudski učitelji. — Sicer pa učitelji napominanih stanov nikakor ne zavidamo gledé letnih dohodkov, kaj še, privoščimo vsem iz srca ter želimo, da bi imeli še boljše. Vsaj ves svet vendar zna, da učitelj-vzgojitelj, največji trpin za priprostim delavcem, nima v svojem srcu zavisti, nasprotno on le želi, da bi bil ves človeški rod srečen in zadovoljen. — Da, trpini smo v pravem pomenu besede, ki se trudimo od zore do mraka s poukom in vzgojo nam izročene mladine. Toda ne samo to, narod terja od nas še mnogo več: učitelj mora biti kmetovalec, orgljavaec, pevovodja, duša raznih društev itd. itd., za kar ga pa narod prav po hlapčevski plačuje z borimi 360 gld. — oziroma s 400, 500, a redko 600 gld. letne plače! Ni čuda torej, ako ljudskega učitelja navdaja obup in žalost, ko vidi, koliko se mu je truditi za pičlo plačo navadnega težaka! Pomislite, gospoda, kam pridemo, ako se pri našem stanu nemudoma ne obrne na boljše!

Če se v kratkem kaj ne premeni in ne zboljša, pozdravljali bomo tudi mi ljudske zastopnike z znanimi besedami: „Usmilite se nas“, kajti „morituri vos salutant!“ Resnica je, da učiteljstvo hira in umira tako rapidno vsled slabih materijelnih razmer; poleg tega pa tudi preveč deluje duševno, kar jako slabo vpliva na telo! Pomanjkanje pri učiteljstvu se že itak kaže — in bati se je, da bode leto za letom to še slabše. Gospoda, ki ima našo usodo v rokah, naj bi na to mislila, kajti prepričana bi morala

vendar biti, da to ne bode v korist narodom, ako bodo učilnice zaprte. Sicer je resnica, da so pevska in telovadna društva mnogo storila za probujno narodov, ali še važnejšo nalogo ima šola in časopisje. Zatorej tovariši, zavedajmo se svojih dolžnostij in pravic.

O naši bēdi, gospoda, ne mislim veliko govoriti, vsaj se je o tem že toliko govorilo in pisalo, da se poštenemu človeku, ki ima še količkaj srea za šolo in učiteljstvo, kar gabi. Ne morem pa vsega zamolčati, osobito že zato ne, da svet zve, kako so ljudski učitelji, ti prvi pionirji ljudske naobražbe, preskrbljeni v gmotnem oziru. — Prava ironija pač je, kedar se misli in celó na merodajnih mestih govori javno, da zamore olikani človek živiti sebe in družino s 400 ali 500 gld. letne plače! Kam sploh naj dene to velikansko vsoto in kako naj si razdeli 33 ali 41 gld. mesečnine, da bode preživel sebe in rodbino stanu primerno? To mu zadostuje komaj za živila — in kjer je draginja, je še premalo. Kje naj vzame za obleko, drva, časopise, knjige, zdravila v boleznih? Kako mu je s takimi briljantnimi dohodki mogoče poslati iz dežele otroke v mestne šole?

Poznam tovariša v svoji bližini s 500 gld. letne plače, ki ima že veliko časa bolezni v hiši. Kot skrben oče stori vse, kolikor je sploh v njegovi moči, da bi rešil in ohranil sebi svoje ljubljence. Poslal je večkrat v ta namen po zdravnika v naš trg, celó v Novo Mesto in tudi v Trebnje; vsi ti kraji so oddaljeni po jedno, tri in štiri ure. V takih slučajih moral je zdravnikom plačevati po 10, 15 in 20 gld. za jeden obisk; potem takem skoro polovico mesečne plače! Gospoda! in koliko takih vzgledov bi lahko navedli! Zdaj naj pa še kdo poreče, da nismo ljudski učitelji vredni pomilovanja!

Mari pa imamo kaj pričakovati od deželnih zborov? Očitno in sveto izjavljam, da za nas ni rešitve niti v Gradcu, niti v Celovcu, niti v Ljubljani, niti v Gorici, niti v Trstu, ne v Poreču! In zakaj ni pričakovati ugodne rešitve od deželnih zborov? Odgovor je jako priprost in kratek: „Zato ne, ker učitelji po deželnih zbora nimajo pravih in odkritosrčnih zagovornikov, ki bi imeli „srce na pravem mestu“, to se pravi, ki bi umeli ceniti učiteljevo delovanje in njegove zasluge za narod.“

Kakor sem povdarjal že pred petimi leti, tako ponavljam vnovič danes tukaj, da moramo učitelji zahtevati z vso odločenostjo, da se v vsaki kronovini pri deželnozborskih volitvah jemlje ozir tudi na učiteljski stan. Če že imajo vsi drugi stanovi svoje zastopnike v deželnih zbora, bi bilo torej popolnoma pravično, da tudi nas ne prezirajo. Pri tolikem številu učiteljstva ima gotovo vsaka dežela več odličnih mož, ki bi častno zastopali naše težnje in potrebe. Naši pravi zastopniki — iz naše vrste možje — bi potem na pravem mestu povedali ostalim poslancem kar v brk, kako se nam godi in kako lahko je shajati s 400 gld. plače! Prepričan sem, da bi se na to ostali ljudski zastopniki nič več ne protivili, naše plače tako uravnati, da bi vsaj prilično zamogli životariti. Pri današnjih razmerah pak ima ljudski učitelj za življenje premalo, za umiranje preveč.

Vem, da se mi bode očitalo, da pretiravam, da vidim vse črno in da so dežele že dosti storile za učiteljstvo itd. itd. Da pa vse take smeje trditve ovržemo ter svoje nasprotnike prepričamo, da sodimo o svojem „sijajnem gmotnem stanju“ še vse premilo, dovolite mi, častita gospoda, da Vam tukaj prečitam doslovno dopis, ki ga je priobčila Goriška „Soča“ dne 6. marca t. l. v 10. številu z naslovom: „Deželni zbori in učiteljstvo“. Glasi se: „Deželni zbori so se zaključili. Kar so donesli učiteljstvu, je borno malo. Nekaj dobromislečih predlogov, ki so se tu in tam odobrili, ali pa tudi djali „ad aeta“, da so se zazibali v sladke sanje pozabljivosti. Nekoji deželni zbori so podelili velikodušno „milostne milodare“. — 6516 stradajočim gališkim učiteljem, od kojih ima komaj 3451 dohodke „poštnega kljuseta“ (400 gld.), dali so 35.000 gld., to je vsakemu učitelju nekaj več kakor pet goldinarjev.

(Konec sledi.)

O gojitvi značajev.

(Govoril pri zborovanju „Zaveze“ v Opatiji dne 20. avgusta meseca 1896. l.)

(Konec.)

Nadalje naj odgojitelj svojega učenca navadi in sicer z največjo vstrajnostjo, da se privadi raznim plemenitim krepostim. Navada, pravimo, je železna srajca; ta pregovor rabimo navadno, kadar govorimo o slabih lastnostih, mnogo večji pomen bode pa ta pregovor imel, kadar ga bomo rabili o privadi dobrih lastnosti. Starogrški pisatelj Plutarh pravi, da značaj ni drugega nego dolgotrajna navada. Odgojitelj si bode toraj na vse načine moral prizadevati, da se gojenec vstrajno uri v izvrševanju raznih krepostij, tako, da mu to sčasoma postane prava navada. To dolžnost namreč, privajati gojenca raznim krepostim, imajo v prvi vrsti roditelji, potem učitelji in vsi drugi, s katerimi pride gojenec v dotiko, in deloma tudi država.

Poznal sem rodbino, v kateri otroci nikdar niso izdali niti vinarja za prazne reči, nasprotno so pa vselej, kadar se je bližal berač, očeta prosili za dar, kojega so potem podarili beraču. Tako so bili otroci na jedni strani privajeni usmiljenju, na drugi pa varčnosti. Da bodo otroci ubogljivi, ukazuj malo in premišljeno, zahtevaj pa vselej točno in strogo izvršitev tega, kar si ukazal. Otroci, katerim se mnogo ukazuje, pa se malokaj izvrši, postanejo neubogljivi in trmasti. Da se otrokom priljubi resnica in pravica, govori sam vedno resnico in bodi v šoli proti vsem otrokom jednako pravičen. Da otroci ne postanejo obrekljivi in jezavi, ne obrekuj nikogar v njihovi navzočnosti in premaguj svojo jezo. Da se jim priljubi lepo dejanje, kaži jim lepe izgled, zlasti pa se nikdar ne razgovarjaj z njimi že o takih ali takih zločinstvih, kojih je naše dandanašnje časopisje kar napolnjeno. Kaži otrokom vedno le to, kar smejo oni storiti, in nikdar ne tega, kar bi storiti ne smeli. Bodi jim sploh v vsakem oziru sam živ izgled, in največja čast za Te je, ako lahko z dobro vestjo rečeš: Storite vse tako, kakor vidite mene storiti!

Varovati se je pa pretirane strogosti, vseh nepotrebnih, nepremišljenih ukazov in prepovedij, temveč mora imeti gojenec dovolj prostosti, da se tem bolj kažejo in lažje spoznajo njegovi nagibi. Otroci, ki se vedno vodijo za roko, kojim se celi dan ukazuje, kojim se vsaka stopinja odkaže, postanejo nesamostojni in taki otroci se tudi nikdar v svojem pravem bistvu ne kažejo ter jih tudi ni mogoče vsestransko spoznati. Pustiti je torej gojencu dovolj potrebne prostosti, kajti le v prostosti razvije se nraven značaj. Da bodo otroci snažni in redni, skrbí za snago in red povsod, doma in v šoli. Snažno in redno bodi tvoje stanovanje, snažna in redna bodi obleka tvoja in gojenčeva, ne trpi v tem oziru nikake malomarnosti. Vse, kar ima učenec v roki, bukve, table, pisanke, risanke, mora biti snažno. To so sicer malenkosti, vendar pa se ne smejo prezirati, kajti pri odgoji značajev ni nobena malenkost brez pomena. Pa tudi zvnajna in znotrajna ureditev šole je pomenljiva. Lepo in okusno urejena šolska soba, kakor tudi zvnajnost in bližina šolskega poslopja blagodejno upliva na učencevo nrav. Zato bi naj vsaka šola stala kolikor mogoče na prostem, njena bližnja okolica pa bodi prijetna in prikupljiva. To povzdiguje srce, vnema ljubezen do narave in izobraznje človeško čutenje in tudi mišljenje.

Slovesnosti, ki se ob raznih prilikah prirejajo, bodi si že v spomin rojstva ali smrti velikega domoljuba, blagega dobrotnika človeštva, slovečega veleuma, ali v spomin važnega in pomembnega zgodovinskega dogodka, ali v srečno dovršitev dobrodelnega ali kulturnega zavoda itd. ne morejo ostati brez upliva na mladino. Pri takih slovesnostih se mladina navdušuje za kreposti oseb, ki so dičile stavljeno osebo, za srečo, slavo in blagor domovine, za srečo človeštva sploh. Spomin na take domoljubne slovesnosti ne izgine tako hitro ter še v poznih letih kaj dobro upliva na voljo in dejanje človeško.

Veliko važnost pri gojitvi značajev imajo tudi knjige, katere učenci v roke dobé. Dobra knjiga je zlata vredna, ona povzdiguje srce in je navdušuje za krepostno življenje. Zato mora učitelj dobro paziti na vse, kar učenci čitajo, kajti gotova resnica je, da se je že sto in sto mladih sre popačilo po ničvrednih knjigah. O naši „Zavezi“ pa, katera naši mladini skrbi za dobre knjige, lahko rečemo, da si bode s tem mnogo zaslug za značajno odgojo naroda pridobila. Zato je pa tudi nas vseh, ki želimo našo slovensko mladino odgojiti in ohraniti značajno, sveta dolžnost, da to podjetje vsestransko podpiramo in pospešujemo. — Dobrih knjig pa ne potrebuje le mladina, ki obiskuje šolo, temveč tudi odraseni, ki so jo že zapustili. Zato bi se naj pri vsaki šoli poleg knjižnice za učence še osnovala posebej knjižnica za odraslene. Tisti, ki imajo veselje do čitanja, izposojevali si bodo potem tukaj svoje knjige in ne bode jim treba segati po drugem ničvrednem berilu. — Tudi nadaljevalni kmetijski in obrtni tečaji so za odgojo značajev velikega pomena, nekaj, ker se tako učenci bolj temeljito pripravljajo za svoj prihodnji poklic, nekaj pa, ker tako dalje časa ostanejo pod uplivom učiteljevim. Snovanje in vzdrževanje takih tečajev torej tudi kaj dobro upliva na značajno narodno odgojo.

Najvažnejši činitelj pri gojitvi značajev je pa odgojitelj sam, živi njegov izgled premore več, nego ves drugi pouk, in vse njegovo drugo prizadevanje. Ako bi odgojitelj še toliko govoril o lepih značajih, ako bi iste kazal še tako slikovito na drugih osebah, sam pa bi bil brez značajnejš, bode ves njegov trud ostal brez sadu, nikdar ne bode odgojil lepih in plemenitih značajev. Kar misliti ni, da bi brez značajni roditelji odgojili značajne otroke, brez značajni učitelj značajne učence. Besede niso nič proti izgledu, katerega daje učitelj učencem, in gorje šoli in učencem, v kateri se nauk križa z dejanjem in početjem učiteljevim. Kako bi vendar otroci postali goreči rodoljubi, ako pa učitelj sam rodoljubja ne pozna, ako se v javnem življenju nagiba sedaj na to, sedaj na ono stran, kakor pač veter vleče, ali kakor se mu za njegove osebne koristi ugodnejše dozdeva. Ta primer velja tudi za vse druge lastnosti, ki činijo skupaj blag in plemenit značaj. Učitelj mora biti povsod prav živ izgled svojim učencem, ako pa to ni, ako daje tam slab izgled, ako drugače živi, kakor uči, potem se naj nikar ne čudi, ako ostane ves njegov trud brez uspeha. Ako že dober izgled priprostega človeka dobrodejno upliva na njegove tovariše in bližnjo okolico, koliko trdnjša in vstrajnejša mora pač biti moč izgleda pri možu, ki je po svojem poklicu postavljen v sredino opazujočega ljudstva, na katerega se ozira sto in sto oči, ki se strogo opazuje v vsem svojem početju, dejanju in nehanju, kojemu je izročena prihodnost mladine, za koje srečno ali nesrečno bodočnost je deloma odgovoren. V rokah odgojiteljevih je bodočnost mladine in domovine. Po svojem dobrem ali slabem izgledu zasadijo odgojitelji prve kali v prihodnji dobri ali slabi značaj jim v varstvo in odgojo izročenih otrok. Mladina posnema vedno tiste, s katerimi občuje. Izgledi so torej pri otročji naravi odločilnega pomena, in ako hočemo imeti lepih značajev, podati nam je lepih izgledov. Izgled je več vreden, nego nauk, izgled je dejanski pouk, ki upliva na vse čute človeške, ki s premogočno silo človeka prešinja, da jednako ravna, jednako postopa. Nič ni torej bolj važnega pri odgoji, nego odgojiteljev značaj. Kakoršnega značaja je odgojitelj, takšnega je navadno tudi gojenec. Radi tega je izgled, katerega učitelj učencem podaja, največjega pomena za njegovo odgojevalno delavnost. Zlate besede, katere je govoril, lepe izgled, katere je dajal, utisnejo se pregloboko v srca učencev. Učitelj bodi torej učencem lep izgled v vsem, kar od njih tirja, a bodi pošten in navdušen rodoljub, a bodi pravičen, odkritosrčen, vesten in natančen v spolnjevanju svojih še tako težkih dolžnosti. On sam se mora z vso ljubeznijo in gorečnostjo tega okleniti, za kar hoče tudi svoje učence uneti.

Plemenit značaj odgojiteljev je najmogočnejši, najsilnejši tvoritelj plemenitih in trdih značajev pri mladini.

Skrbeti nam je torej v prvi vrsti za značajno, omikano in ugledno učiteljstvo; v tem oziru je pa narodno šolstvo tesno zvezano z učiteljstvi. Učiteljstva nam morajo odgojiti tiste osebe, tista srca, tiste značaje, ki so nam v odgojo naroda potrebni; na učiteljskih se morajo tisti, ki se za učiteljski stan pripravljajo, vnesti za vse lepo, plemenito in blago, kar se bode pa le takrat zgodilo, ako so tudi učitelji, ali če hočete profesorji na učiteljskih čisti, trdni in neomadeževani značaji.

Šolstvo in narodna vzgoja bode tedaj na vrhuncu časa, kadar bode na vrhuncu časa učiteljstvo, ki je brez dvoma pri njem najvažnejši činitelj. Kaj koristijo še tako dobri zakoni in naredbe, ako ni gorečih učiteljev, ki bi jih navdihnili z živim duhom? Učiteljstvo bode pa na vrhuncu časa, kadar bode gledé svoje izomike na tisti stopinji z vsemi drugimi omikanimi stanovi, in kadar se bode njegovo gmotno stanje toliko izboljšalo, da bode zamogel učitelj lahko in pošteno sè svojim zaslužkom izhajati. Da sedajna izomika učiteljstva zahtevam časa ne zadostuje, je očitno, zato pa tudi povsod učiteljstvo tirja večje temeljitejše omike. Po večji omiki dobilo bode učiteljstvo več ugleda in več veljave.

Ravno tako važno je tudi gmotno stanje ljudskega učiteljstva. Slabo, da ne rečem za naše čase skoraj sramotno gmotno stanje narodnih odgojiteljev, je največ krivo, da le ti nimajo tistega ugleda in tistega spoštovanja, katerega so po vsej pravici vredni. Le kadar se bode naše gmotno stanje po zahtevah našega časa in po važnosti našega poklica izboljšalo, potem se tudi povzdigne naš ugled in veljava in le potem se je tudi nadejati, da se temu za odgojo naroda tako važnemu in imenitnemu stanu posvetijo mladenči bistre glave, blagega in plemenitega srca. Ako torej mi učitelji zahtevamo izboljšanje našega gmotnega stanja, tedaj ne zahtevamo tega le v svojem, temveč tudi v imenu naroda, kateremu bode to mnogo koristilo, ker bode značajno odgojo v njem povzdignilo. Beda in siromaštvo je, kakor sem že rekel, največja zapreka dobre in značajne odgoje ne le pri ljudstvu, temveč tudi pri učiteljstvu. Vsled bede in siromaštva kaj močno trpi in slabi učiteljev značaj, ki bi moral vendar vedno biti uzoren in nedotakljiv. Učiteljevež kaj lahko obupa in v tem svojem obupu kaj lahko postane navaden dninar, brez višjih uzorov, brez veselja do poklica, brez ljubezni do mladine, — srce se mu utrdi. Da človek v takem položaju ne more ravno veliko storiti v odgojitev plemenitih značajev, je pač vsakemu jasno. Če torej hočete imeti v učiteljih, narodnih odgojiteljih značajne močje, ki bodo z vso gorečnostjo gojili značaje tudi v mladini, dajte jim za njihov veliki trud toliko poštenega plačila, da bodo zamogli celoma živeti le svetemu svojemu poklicu. Le ljudstvo po takih možeh odgojeno, se sme nadejati večje veljave in lepše prihodnosti. Da se torej narodnim učiteljem-odgojiteljem izboljša gmotno stanje, to mora želeti in tirjati vsak, ki svoj narod resnično ljubi, ki želi, da se ohrani čvrst in krepak na duhu in telesu, da se v njem povzdigne omika in blagostanje, ki hoče, da si narod pridobi tisto veljavo, katero po vsej pravici zasluži.

Kdor pa nasprotuje tem našim tako opravičenim tirjatvam, kakoršne so večja izomika učiteljstva in izboljšanje njegovega gmotnega stanja, tisti ni le neprijatelj naš učiteljev, temveč on je še večji neprijatelj ljudstva, on je največji nasprotnik značajne narodne vzgoje.

Če smo tem potom skrbeli za gojitev lepih značajev, tedaj so učenci gotovo dobili dobro podlago, na kateri se bode pozneje razvil njihov značaj. Dopršiti se pa v tem času pravi in trdni značaj še ne dá, kajti še človek v tej dobi za ta veliki smoter ni popolnoma dozorel. „Pravi značaj moža razvije se še le v viharju sveta“, pravi Göthe. Šola pa, ki je pravim značajem pripravljala pot, storila je popolnoma svojo dolžnost.

Načrt za računanje na

(Profesor L. Lavtar.)

II. Učni

Ura	Š o l s k o					
	p r v o		d r u g o		t r e t j e	
	neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno
1.		Namešane vaje: 12—3 (1. rač., 19)	Naloge o ceni, sklep $a-1$. (2. rač., 66, 67)	Vrste za priinodštevanje desetic (2. rač., 44, 46)		Delitev desetic (količnik D) a) polovica od 40mm = b) polovica od 40 J = c) polovica od 40 =
2.	1—1 se uče na spomin	1—1 s prehodom v vrstah: (prim. 1: rač., 19)		detto.		Vaje: a) polovica od 4m 6dm b) polovica od 4 D 6 J c) polovica od 46
3.		detto.	Namešane obleč. naloge (2. rač., 67 68)	detto.	Kakor 2. šolsko leto	detto.
4.		Namešane vaje, n. pr.: 5+3, 13—6 (1. rač., 20)	detto.	detto.		Vaje: polovica od $1m = \frac{1}{2}m$ tretjina od $2m = \frac{2}{3}m$ četrtnina od $3 = \frac{3}{4}$
5.		detto.	Naloge o ceni, sklep 1— a , $a-1$ (2. rač., 65—67)	detto.	Kakor 2. šolsko leto	Pri neposrednem pouku se to poočituje na daljicah detto.
	1—1 se uče na spomin — 1—1 s prehodom v vrstah — Namešane vaje: 5+3, 13—6		Vrste za priinodštevanje desetic — Nameš. obleč. naloge — Naloge o ceni, sklep 1— a , $a-1$		Delitev desetic in mešanih celih števil — Oblečene naloge kakor 2. šol. leto Vaje: polovica od $1m = \frac{1}{2}m$ tretjina od $2m = \frac{2}{3}m$ četrtnina od $3m = \frac{3}{4}$	

jednorazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

načrt.

l e t o						Teden
č e t r t o		p e t o		6. 7. in 8.		
neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno	
	Vaje za pis- meno množenje		Obrestni ra- čun kot se- stavljene sklepni rač.		Izračunanje obresti za dni	
	detto.		detto.		detto.	
	detto.		detto.		detto.	
	Vaje za pis- meno delje- nje z osnov- nimi števili		detto.		detto.	
	detto.		detto.		detto.	
Kakor prejšnji teden		Kakor prejšnji teden		Kakor 29. teden		

(Dalje sledi.)

Društveni vestnik.

SKrškega. Zborovanja „Pedagogiškega društva“ v Bošanju dne 8. oktobra meseca t. l. udeležilo se je 17 učiteljev, 5 učiteljic in 1 duhovnik. K zborovanju došli so tudi predragi tovariši iz zelene Štajerske in sicer gg. Gradišnik, Gnus, Gršak, Iglar, Logar, Mešiček in Pristovšek, katere je gosp. predsednik še s posebnim veseljem pozdravil. V imenu odbora poročal je predsednik gosp. J. Bezljaj o društvenem delovanju od zadnjega zborovanja. V tem času razposlal je odbor svojim udom VI. Pedagogiški letnik z znano vsebino, „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ pa raznih knjig v vrednosti 20 gld. mesto letnega prispevka in kot dopolnilo k lani poslanemu petaku. V zadnji odborovi seji izvolili so se delegatje k zborovanju „Zaveze“ v Opatiji. Pretekli mesec pa se je odposlala prošnja za podporo slavnemu deželnemu odboru v Ljubljano. II. točka dnevnega reda „Poročilo o zborovanju Zaveze v Opatiji“ — je odpadla, ker je bil poročevalec gosp. J. Ravnikar zadržan udeležiti se zborovanja, kar je naznanil pismeno predsedniku.

Pri III. točki pojasnil je poročevalec gosp. Fl. Rozman na kratko svoje zadnje predavanje: Proste misli o vzgoji“. Razprave udeležili so se razen poročevalca gg. Levec, Potrebin in predsednik.

Potem je poročal nadučitelj gosp. Al. Racič o ameriški trtnici jako zanimivo in poučljivo. Njegovo poročilo bode društvo prilično objavilo. Zborovalci so si tudi ogledali lepo urejeni trtnici boštanskega gosp. nadučitelja in pa veleposestnika gosp. Domelja.

K V. točki „Razgovor o raznih šolskih vprašanjih“ — omenil predsednik, da je odbor vsikdar pripravljen, svojim udom v katerikoli nejasni šolski zadevi svetovati pismeno ali ustmeno. O tekočih šolskih vprašanjih pa se bode razpravljalo tudi pri društvenih zborovanjih.

Kot posamezni predlog nasvetuje gosp. Levec večkratno zborovanje društva. Predsednik omeni, da je za prihodnjo spomlad že določeno zborovanje v Škocijanu in da bode potem občni zbor zopet v Krškem. Sklene se prirediti to leto še jedno zborovanje in sicer jeseni v Radečah.

S tem je bil dovršen dnevni red in gosp. predsednik zaključil zborovanje s slava-klici presvitlemu vladarju Francišku Jožefu I.

Pri skupnem obedu v dobroznani gostilni gosp. Dermelja vrstile so se razne napitnice in le prehitro smo se morali ločiti, vendar v prijetni nadi, da se snidemo spomladi zopet v obilnem številu pri zborovanju v prijaznem Škocijanu!

—a—

Iz Ljutomerskih gor. Vkljub hudej uri, katera je nastala v jutru dne 6. avgusta meseca: se je k zborovanju Ljutomerskega učiteljskega društva vendar sešlo 15 članov.

I. Predsednik g. nadučitelj Robič otvoril zborovanje pozdravljajoč dva na novo pristopivša člana, gospico Eleonoro Kremzar, pomožno učiteljico v Ljutomeru, in gospoda Ivana Bernota, učitelja pri Sv. Križu. — Zapisnika o zborovanjih z dne 7. maja in 11. junija meseca se prečitata in odobrita. Meseca julija pa društvo ni zborovalo, ker je bilo učiteljstvo zbrano dne 11. julija meseca pri okrajni učiteljski konferenciji.

II. Predsednik naznanja sledeče dopise: 1. Predsedništvo „Zaveze“ vabi a) k nabiranju naročnikov za t. Volarič-eve skladbe (se oglasi 5 naročnikov); b) k nabiranju prostovoljnih doneskov za osnovo učiteljskih konviktov.

2. Gosp. Leopold Schwentner v Brežicah dopišilja v svoji zalogi založene pisanke in risanke na ogled. — Te se izročijo gosp. Vrščaju v pregled in poročilo.

III. Gosp. Schneider je poročal „o pospeševanju rednega šolskega obiskovanja“ ter nam nasvetoval mnogo sredstev, katera se učitelju, hotečemu zmanjšati število šolskih zamud osobito v poletnem tečaju, ponujajo v to svrhu. Poročevalec povdarja ljubeznivo ravnanje z otroki, živ in zanimiv pouk, da otroci zadobé veselje do šole in učenja, modro postopanje pri uporabi ustrahovalnih sredstev, dobro sporazumljenje z duhovščino in krajnim šolskim svetom, strogo nepristanost in dobrohotno presojevanje razmer in okoliščin pri obravnavi šolskih zamud (izvzemši zanikerneže), stalnost učiteljev, kateri naj bodo ljudstvu pravi prijatelji, kazoči mu povsod korist šole. Poročevalec je tudi za to, naj bi se uvedle na ljudskih šolah Stedenske glavne počitnice in naj bi se te med letom razdelile tako, da so učenci ob dobi najsilnejših domačih opravil šole prosti. Konečno nam poročevalec še pokaže, kako naj bi učitelji v prihodnje sodelovali pri obravnavi šolskih zamud, ker obravnava, kakoršna je zdaj v našem okraju v praksi, je predolgotrajna in zaradi tega tudi brezuspešna. (Odobranje.)

Sledila je na to zelo živahna debata.

Gosp. Zacherl je nasvetoval shode starišev; na teh shodih bi se dalo za šolo mnogo dobrega storiti.

Gosp. Křyl je govoril za spremembo dotičnih zakonitih določb.

Gosp. Pušenjak Tomaž je za to, da se proti zanikernežem strogo postopa in da se dotična kazen takoj izvrši.

Gosp. Karba je povdarjal učiteljev upliv na stariše, pri katerih bo učitelj z dobrim več opravil nego z hudim.

Sklepali o vseh teh nasvetih nismo, ker to vprašanje pride na dnevni red v prihodnji okrajni učiteljski konferenciji; pri letošnji nam je za to zmanjkalo časa.

Zahvaljujoč se poročevalcu na koreniti razpravi zeli predsednik, naj bi današnja obravnava vsaj nekoliko pripomogla k zmanjšanju šolskih zamud.

IV. Sklene se, „Popotnikovega“ urednika poprositi, naj blagovoli izdati za prihodnje leto zopet učiteljski koledar. S tem je bilo to zborovanje završeno.

O zborovanju dne 3. septembra meseca poročati nam je sledeče:

I. Zbranih je bilo 15 članov. Veselilo nas je, da smo imeli v naši sredini vrliga našega sodelavca gosp. Šijanec iz Dunaja; akoravno ga smatramo še zmerom kot našega pravega člana, vendar ga je predsednik gosp. nadučitelj Robič pozdravil tem prišrčneje, ker ga celo leto nismo videli. — Zapisnik zborovanja dne 6. avgusta meseca se prečita in odobri.

II. Vsled dopisa gosp. Kosi-ja v Središču opozarja predsednik opetovano na nakupovanje „Zabavne knjižnice za slovensko mladino“.

III. Gosp. Vrščaj je poročal o Schwentner-jevih zvezkih, katere je primerjal z Prettenhofer-jevimi. Poslednji so vedno slabši in imajo razne pomanjkljivosti. Schwentner-jevi zvezki so primeroma veliko boljši, ker imajo boljši papir in tudi več listov; zatem je tudi oblika ugodnejša. Poročevalec nasvetuje, da se uvedejo v našem okraju Schwentner-jevi zvezki. Po daljši debati, katere so se udeležili gospodje: Schneider, Bernot, Šijanec, Cvalhte in predsednik, sklenilo se je na predlog gosp. poročevalca to le: „Učiteljsko društvo ljutomersko priporoča Schwentner-jeve zvezke; vendar naj založnik pri izdelovanju risank upošteva: 1. Platnice risank naj bodo močnejše. 2. V risanke naj se vloži list z naštevanko, kakor se nahaja v nekaterih risankah dunajskih tvrdk.“

IV. O metodičnem navodilu, katero je prideljal stalni odbor svojim okrajni učiteljski konferenciji predloženim risarskim zbirkam, poročali so gg. Čeh za nižjo, Robič za srednjo in Karba za višjo stopnjo. Poročilo je obsegalo najpomembnejša metodična načela, po katerih se je pri brezpičnem prostoročnem risanju v zvezi z geometričnim oblikoslovsjem treba ravnati; z zadovoljstvom smo jih vzeli na znanje. — Gosp. Šijanec nasvetuje, naj se vporablja risanje tudi pri domovinoslovju in zemljepisju ter priporoča v to svrhu posebne zvezke z mrežami (Kartenskizzen).

V. Iz vprašalne skrinjice smo obravnavali vprašanje gledé slovenskih izrazov za „Lesebuch“ in „Lesebüch“. Poročevalec gosp. Bernot stavi predlog, da se naj rabita izraza „čítanka“ (Lesebuch) in „berilo“ (Lesebüch). Po daljši debati se ta predlog odobri. Sklenili smo tudi, da se učitelji-volilci udeležimo deželnozborskih volitev ter volimo od „Slov. društva“ v Mariboru priporočene kandidate.

Predsednik zaključil zborovanje o poludne želeč vsem vesele počitnice. — Odhod gosp. Vrščaja, kateri se je podal na Dunaj v pedagogijo, dal nam je

povod, da smo se popoldne zbrali v čitalniških prostorih pri gosp. Sršenu ter se tamkaj v bratskem soglasju kaj prišrčno razgovarjali, kakor je to med enakomislečimi kolegi mogoče. K razveseljevanju družbe je veliko pripomogel gosp. Šijanec s svojo njemu lastno humoristiko. Da sta nam zdrava naša Dunajčana. Miklaževski.

Iz Št. Janža. Gornjegrajsko učiteljsko društvo zborovalo je dne 6. avgusta meseca t. l. pri Korenu v Št. Janžu. Radi slabega vremena ni bilo zborovanje tako dobro obiskovano, kakor po navadi; vendar je došlo dovolj število društvenikov, katere gosp. predsednik F. Kocbek po kratkem govoru prav prijazno pozdravi.

Dnevni red:

1. Zadnji zapisnik se prečita in odobri.

2. Društvene stvari:

a) Prečita se Najvišja zahvala na poslanem sožalji povodom smrti nadvojvode Karola Ludovika.

b) Prečita se vabilo lipniškega učit. društva k veselici, katero priredi društvo povodom svojega 25letnega obstanika.

c) Dopis „Zaveze“, v katerem se objavlja, da se bodo skladbe „Volaričeve“ natisnile in izdale ter se priporoča, naj se mnogo naročnikov oglasi. (Oglasilo se je le 5 naročnikov.)

d) Odgovori se na vprašanje „Zaveze“, koliko otrok imajo tukajšnji učitelji v srednjih šolah in koliko za nje plačujejo.

e) Dopis Schwentner-jeve zaloge v Brežicah gledé zvezkov vzame se na znanje, ter se priporoča, naj se pri okrajni učiteljski konferenci predlog stavi, da se te pisanke in risanke radi dobrega papirja sprejmejo. Gosp. Kocbek se od društva pooblasti, da pri uradni konferenci ta predlog stavi.

f) Imena gor, dolin in rek „Savinskih planin“ se litografirana razdelé v več eksemplarjih med ude učiteljskega društva.

3. „Opazovanje učencev gledé na temperament“ govoril je gosp. Klemenčič prav zanimivo, za kar se mu gosp. predsednik prav srčno zahvali.

4. „Učno sliko iz prirodoslovja“ podaval je gosp. Lorber prav temeljito in zanimivo.

5. „O konferenčnih vprašanjih“ govorila sta gosp. Kocbek in gosp. Dedič. Debata je bila — posebno pozneje — prav živahna.

6. Gosp. Kocbek poroča o društvu „Selbsthilfe“ in priporoča obilen pristop. Gosp. Žagar predlaga, naj bi se tiskovine tega društva v obeh jezikih tiskale.

Prihodnje zborovanje je drugi četrtek meseca novembra v Mozirju.

Iz Šmarji. Šmarsko-rogatsko učiteljsko društvo zborovalo je dne 1. t. m. v Šmarju.

Gosp. predsednik pozdravlja navzoče ter se spo-

minja smrti gospe Žolnir-jeve pri Sv. Štefanu. Vznak sožalja vzdignejo se vsi raz sedeže.

Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri.

Prečitajo se sledeči dopisi:

1. dopis društva „Selbsthilfe“;
2. dopis „Zaveze“ tičoč se naročitve „Volarič-evih skladeb“;

3. dopis „Zavezinega“ odbora tičoč se konvikta;

4. dopis „Lehrerbunda“ tičoč se predloga „Mariborskega učiteljskega društva“ radi regulacije penzije. Gosp. Ferline prevzame za prihodnje zborovanje natančnejšo razpravo o tej zadevi;

5. dopis gosp. Dreflaka, v katerem opravičuje svojo odsotnost od glavnega zborovanja „Zaveze“ ter stavi predlog: „Za udeležbo takih zborovanj naj se ustanovi kak fond“. — Ta zadeva se preloži na prvo zborovanje prihodnjega leta, da se razpravlja pri sestavi proračuna.

Gosp. predsednik razkazuje podlago za risanje zemljevidov, posebno dober pripomoček za manj spretno risarje.

Temu sledi razgovor o Vodlak-ovem spomeniku. Razkritje se določi na dan 26. t. m. Vspored se naznani posbej. Za spomenik so nam blagovolili poslati: čast. gosp. Vreže, katehet mestnih ljudskih šol v Mariboru, 1 gld., in učiteljstvo v Poličanah 2 gld. Prisrčna hvala. Rošker.

Iz Slovenskih goric. Vsled zdržema neugodnega vremena in povodenj baš o dnevih, ko so bila razpisana zborovanja za Št. Lenartsko učiteljsko društvo, bilo nam je možno še le 3. dne septembra meseca zborovati pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah in sicer drugokrat v tekočem letu. „Jupiter pluvius“ je ta dan bržčas kam odpotoval, da nam je sinje nebo dopustilo sobranje in privabilo tudi obilico dobrodošlih cenjenih gostov-tovarišic in -tovarišev iz raznih sosednih okrajev, dasi so mnogi udje domačini s to in ono opravičevalno pretvezo raji samo „v duhu“ prisostovali tej skupščini. Vidi se pač tukaj prav jasno istinitost svetopisemskega izreka: duh je sicer voljen, a meso je slabo.

Navzlic temu je gospod predsednik tem radostnejše pozdravil navzoče, med njimi sledeče vrle čast. goste: gđc. Bregant od Sv. Benedikta in gg. vadiškega učitelja Gabr. Majcen-a iz Maribora, Fras-a od Sv. Andraža, Pečar-a od Sv. Lovrenca v Slov. gor., Cvirna-a od Št. Lenarta in Čmerešak-a od Marije Snežne. Pozneje so se nam še pridružili gospod in gospa Lesnika, taviariša od Sv. Ane in gospa Majcenova.

Prehajavši k dnevnemu redu omeniti mi je izmed obilice dopisov a) poročilo odbora štaj. učit. zveze o njegovem zadnjem zborovanju meseca aprila; b) vabilo k pristopu društva „samopomoč“; c) dopis mariborskega učit. društva (mesto) gledé pokojninskega prašanja (sprejme se soglasno predlog, da se ne ganemo od zahtevanj, ki so se postavila pri

splošnem zborovanju t. l. v Gradcu); d) dopis „Zaveze“ gledé učit. konviktov; e) prošnji o nabiri prispevkov za Ribnikarjev in Dittesov spomenik.

Glavna točka dnevnega reda pa je bilo podajanje gosp. G. Majcen-a „o formalnih stopnjah“. Ta časno jako primerna razprava, ki je izvestno privabila toliko udeležencev od blizu in daleč, je pa tudi zadovoljila vsakega poslušalca. Že stvarina sama po sebi bila je mikavna za nas učitelje-vzgojitelje in jako pomembna je za prihodnost šolstva, ko se bo splošno razširil in izvajal ta nauk po spretnih učiteljih vseh učnih zavodov. A tudi gospodu govorniku gre vsa hvala in čast, ki nam je v gladki in vznešeni slovenščini razpravljal ta tema. Svoje teoretične stavke je vsikdar podkrepil z vzgledi, kako se v praksi uporabljajo. Dasi je podajanje blizu dve uri trajalo, bilo je vendar toli zanimivo, da smo mu sledili z neprenehljivim in vedno večjim zanimanjem. Izrekam gospodu govorniku za ta trud v imenu vseh slušateljev tukaj še jedenkrat najsrčnejšo zahvalo, dasi smo mu na licu mesta z burnimi živio-klici pritrjevali.

Sč srčnim zadovoljstvom smo se udeleženci podajali roke po triurnem zborovanju in nastopnem, do mraka trajajočem medsebojnem prostem razgovarjanju in razvedrevanju ter s pozdravom: „na veselo snidenje“ meseca novembra pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, razhajali se vsak na svoj dom, želeč drug drugemu prijetnih, krepičnih počitnic. Č.

Iz logaškega okraja. Po uradni učiteljski konferenciji dne 8. julija meseca t. l. bilo je občno zborovanje našega učiteljskega društva. Prvotna misel je bila, napraviti skupni občni zbor s postojanskim učiteljskim društvom. A to društvo ima v svojih pravilih, da naj bo občni zbor vsako leto 2. avgusta meseca. Gospodje si pa niso upali prestopiti tega paragrafa, zato se je skupni izlet v Predjamo in občni zbor obeh društev ob tem paragrafu razbil. Pa naj reče še kdo, da nismo dosledni?! No in radi tega se je moral vršiti občni zbor našega društva po uradni konferenciji in se tudi zvršil z mrzlično hitrostjo.

Iz tajnikovega poročila je bilo posneti, da je društveni odbor prav pridno deloval. Vložil je prošnjo na okrajno glavarstvo radi volilne pravice stalno nastavljenega učiteljstva. Dotični ukrep okrajnega glavarstva v Logatcu je objavil tudi „Popotnik“. Sestavil je dalje spomenico do naučn. ministerstva za slovenske zemljevide, koja je „Zaveza“ odposlala na dotično upravo. Razposlal je dalje okrožnice za pobiranje doneskov za nagrobne spominke rajnim tovarišem J. Inglic-u in Iv. Pleško-tu v Idriji in V. Ribnikar-ju v Dolenjem Logatcu. Za doneske slednjemu obvestil tudi vsa društva po posredovanjem slavne „Zaveze“. Sestavil posebno spomenico radi „mastnih“ nagrad za pouk v kmetijstvu, koja se oddá pri prihodnjem zasedanju deželnega zbora

deželnim poslancom v pregled. Odbor se je trikrat sešel. — Iz blagajnikovega poročila je bilo posneti, da blagajnica stoji na prav trdnih tleh, akoravno je bilo pretečeno leto prav osodepolno za žepe vseh družstvenikov (nič).

Odbor se je izbral soglasno stari in sicer: gg. Jos. Benedek—Planina, predsednik; Iv. Šega—Dol. Logatec, tajnik; O. Repič—Unec, blagajnik; Ivan Kernc—Gorenji Logatec in K. Drmelj—Cerknica, odbornika.

Delegatom so se zglasili: gg. J. Benedek, Ivan Kernc, P. Repič, I. Šega in J. Leban.

Skupni obed je bil v znani gostilni g. Arko-ta v Dol. Logatcu. Da je bila postrežba izborna, pač ni treba posebej poudarjati. Živahnosti je bilo nekaj, a prave ne, ker nekaj nas vedno teži; manjka namreč pravega voditeljstva v tej stroki. Za učiteljski konvikt se je pri tej priliki nabralo 35 kron.

Dne 24. septembra meseca obhajali smo pa tužno svečanost, odkrili smo nagrobna spominka rajnima tovarišema J. Inglič-u in Iv. Pleško-tu v Idriji. Da-si vreme skrajno nemilo (lilo je cel popoldan, kakor iz skafa), vendar je voz na lojternicah, ki je šel iz Cerknice na vse zgodaj, nabral do Idrije 16 učiteljev in jedno gospico učiteljico. V Logatcu pridružil se je tudi g. nadzornik Thuma in g. Primožič iz Postojne. — Gosp. katehet Oswalt daroval je sveto opravilo v pokopališki cerkvi, pri kojem so idrijski pevci prav dobro peli. Po svetem opravilu imel je g. predsednik primeren nagovor, opisavši življenje in delovanje pokojnikov. Če tudi je lilo na vso moč, vendar se je zbralo ogromno število meščanov na pokopališču ter s tem pokazalo, da je cenilo po zasluženju rajnika. Po odkritju so zapeli isti pevci jedno žalostinko. — Skupnega obeda udeležilo se je 30 oseb, učiteljic in učiteljev. Gosp. predsednik je tu napil spominu ranjkih in prosil, da se jedenkrat, predno se razidemo, obiščemo večno počivališče dragih tovarišev. Nebo se je sedaj razjasnilo in solnce poslalo je žarke iz modrega nebesnega oboka, kakor zahvalo rajnih, da smo jima skazali to poslednjo kolegialnost. —e—

Iz celjskega okraja. (Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) ima dne 2. novembra meseca t. l. (vseh vernih duš dan) ob 10. uri dopoldne v celjski okoljski šoli svoje mesečno zborovanje. Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. O tečaju za deška ročna dela na Dunaju, poroča gosp. Fr. Kranjc. 5. Letošnje glavno zborovanje „Učiteljske Zaveze“, poroča gosp. Jos. Logar. 6. Iz naše vprašalne skrinjice. 7. Nasveti. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Gornjigrad. (Vabilo) k glavnemu zborovanju „Učiteljskega društva za gornjegrajski okraj“, ki se vrši v četrtek dne 12. novembra meseca 1896. l. v novem šolskem poslopu v Mozirji. Dnevni red:

1. Zapisnik. 2. Društvene stvari. 3. Poročilo o zborovanju „Zaveze“, poroča g. Fr. Praprotnik. 4. „O novodobnem zdravilstvu“, govori gosp. Jos. Fischer. 5. Poročilo o odborovi seji za uravnava učiteljskih plač na Štajerskem, poroča gosp. Fr. Praprotnik. 6. Poročilo o odborovi seji „Lehrerbunda“, poroča gosp. Fr. Praprotnik. 7. Poročilo o društvenem delovanju l. 1896. 8. Poročilo blagajnika. 9. Volitev odbora. 10. Nasveti in predlogi. Začetek točno ob 10. uri dopoldne. K prav mnogobrojni udeležbi vabi najuljudneje odbor.

Sv. Trojica v Slovenskih goricah. (Vabilo.) Št. Lenartsko učiteljsko društvo zboruje dne 8. novembra meseca 1896. l. ob desetih dopoldne pri Sv. Lenartu v Slov. goricah po sledečem vsporodu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. „Formalne stopnje praktično“, gosp. prof. G. Majcen. 4. „Nekatera sredstva v dosegu vspešnega ponka v ljudski šoli“, gosp. nadučitelj Ješovnik. 5. Nasveti. Pri nengodnem vremenu zborovanje izostane. K polnoštevilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Iz slovenjebistriškega okraja. (Vabilo) k zborovanju učiteljskega društva za slovenjebistriški okraj, katero bode 12. dne novembra meseca t. l. v Slov. Bistrici po sledečem vsporodu: 1. Ob ½ 10. uri pevska vaja. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. Predavanje: Iz socijalne pedagogike, gosp. J. Svetlin. 5. Poročilo delegatov. 6. Iz vprašalne skrinjice in slučajnosti. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Iz Huma pri Ormožu. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za ormoški okraj bode imelo svoje redno zborovanje dne 5. novembra meseca t. l. v ormoškem šolskem poslopu ob 10. uri predpoldne po nastopnem vsporodu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje. 4. Razstava izdelkov iz tečaja za deška ročna dela na Dunaju s poročilom gosp. A. Porekar-ja. 5. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi najuljudneje vse ude in goste odbor.

Iz mariborske okolice. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za mariborsko okolico ima v četrtek dne 5. novembra meseca t. l. ob 10. uri dopoldne svoje redno zborovanje s tem-le vsporodom: 1. Zapisnik in dopisi; 2. o zemljepisju v ljudske šoli, govori g. Fistravec; 3. druge društvene zadeve; 4. predlogi. K obilni udeležbi najuljudneje vabi odbor.

Iz Vurberga bl. Ptuj. Vabilo k zborovanju „Učiteljskega društva za ptujski okraj“ dne 2. novembra meseca t. l. ob ½ 11. uri dopoldne v okoljski šoli. Vsopred: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo g. Weinhard-a o zborovanju „Zaveze“. 4. Slučajnosti. K obilnej udeležbi zabi odbor.

Reichenburg. (Vabilo.) Sevnisko-brezško učiteljsko društvo zboruje dne 2. novembra meseca t. l. ob 10. uri dopoldne na Vidmu s sledečim vsporedom: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Poročila predsednika. 4. Razgovor o pismeni pripravi na pouk — z ozirom na dotični uradni odlok. 5. Podrobni učni načrt za spisje. 6. Želje in nasveti. Ker je le-to zborovanje zadnje v tem letu, prosi in pričakuje zanesljive udeležbe vseh svojih društvenikov odbor.

Iz šaleške doline. (Vabilo.) V torek dne 27. t. m. ob 10. uri predpoludne zboruje Šaleško učiteljsko društvo v Velenji. Vspored: 1. Zapisnik

i. dr. 2. Posvetovanje o hospitacijah. 3. Volitev odbora za l. 1897. 4. Predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz kozjanskega okraja. (Vabilo.) Kozjansko učiteljsko društvo zboruje dne 2. novembra meseca t. l. ob 10. uri predpoludne v Kozjem po sledečem vsporedu: 1. Zapisnik. 2. Kako naj bi šola, cerkev, vlada in posvetno dostojanstvo razširjevalo glavna načela vzgoje med kmetskim ljudstvom? Govori gosp. Moric. 3. Petje. 4. Nasveti. Pevska vaja se vrši točno pol ure pred zborovanjem. K prav obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Dopisi in druge vesti.

Iz Goriškega. Dopis iz Tolminskega v 17 št. „Popotnika“ me je prisilil, da spregovorim nekoliko o naših razmerah v namen, da se pojmi zbistrijo in doseže prepotrebna jedinstvo v naših zahtevah. — Res je še v marsičem nejasno, kajti kar tu zahtevajo kot popolnoma upravičeno, tam proglašajo kot nemestno, pretirano, nedosegljivo itd.

Med glavno zahtevo navaja gosp. dopisnik s Tolminskega povišanje plač na 500, 600 in 700 gld. — Vsaka višja zahteva je menda pretirana, kali? Vi, gospod urednik, ste tudi zašli med take pretirance, ker ste opazili, da je taka zahteva jako pohlevna! To so naše razmere. Kar drugod že uživajo v polni meri, to moramo mi še le zahtevati in nič več, kajti še tega ne dobimo — po sedanjepoti — v tem tisočletju ne. — Še tako pohlevno zahtevo stavi gosp. dopisnik s Tolminskega pod pogoj: deželni šol. zalog. To je žalostno. Iz katerega šol. zalogaja naj se pokrivajo šol. potrebe, to ne briga učitelje popolnoma nič, to je skrb vseh družin: postavodajalstva. Delavec ne vpraša nikdar, kje naj gospodar vzame denar, da ga plača, kajti to je skrb poslednjega, ako hoče delavca najeti.

Dežela mora skrbeti za primerno plačo ljudučiteljstva, a ne učiteljstvo samo, katero ima sto drugih skrbi preveč. Mi moramo skrbeti, da vršimo svoje dolžnosti, katere nam nalagajo šolske oblasti vsled zakonov, katere je sklenil državni in dež. zbor. Dolžnost postavodajca pa je, da učiteljstvo dobi primerno plačo za izvrševanje šol. zakonov. Ako bi hoteli, da naj tudi učiteljstvo deluje za to, kako dobiti sredstev v primerno plačevanje potrebnin za šolo, trebalo bi tudi učitelje upoštevati pri postavodaji. Vprašamo pa: Koliko učiteljev je v deželnemu zboru? Kolikokrat so se postavljali tudi učitelji med kandidate za deželnozbornske mandate? Ali je to tudi pretirano vprašanje?!

Dobro se pri nas učitelji, kateri si štejejo v dolžnost, zagovarjati tiste, ki so uzrok,

da nimamo tega, ker nam gre v zmislu drž. šol. zakona.

Imamo kolegov, kateri pri vsakej priliki priskočijo na pomoč zagovornikom sedanjih žalostnih razmer: rabijo prav iste izgovore, kakor prvi, tako da je končno javno mnenje: le par je taci učiteljev, ki zahtevajo — resno zahtevajo — primerne zboljšanja.

Kdo se bode resno baval s takimi zahtevami ki so le pogojni?!

Povsem logičen je sklep: Tudi učitelji v veliki večini prosijo zboljšanja s pogojem, da se prej ustanovi dež. šol. zalog. Ker patega ni mogoče doseči, torej tudi zboljšanja ni mogoče dati. In s tem je večina učit. zadovoljna — pa mirna Bosna; tistih par „kričačev“ pa se lahko drži v strahu s pomočjo raznih sredstev. Tako so razmere med učiteljstvom na Goriškem.

Kako vse drugače se postopa na Štajerskem, tam, kjer že sedaj uživajo več kakor ono, kar pri nas še le pogojno prosimo — kar nas je v večini.

In „Zaveza slov. učit. društev“, kaj je letos soglasno sprejela v Opatiji? Ali ne veljajo nje sklepi tudi za Goriško? Ne, nikakor ne, ker njeni sklepi so pretirani. . . . Kaj?!

To je pehanje, da se Bogu smili. Vsaka glava — svojo pamet. Kaj „Zaveza“ — jaz, mi imamo prave, primerne misli, ki niso pretirane; naše postopanje je oprezno, taktno; kdor drugače misli, misli netaktno, pretirano, neoprezno itd. itd., zato je treba isto ostro grajati. . . .

In vkljub temu se še govori — radi lepšega — o skupnem delovanju in solidarnosti, previdnosti itd.

Doslej se je vedno le prosilo za zboljšanje sploh; to je bilo pač previdno in oprezno, ker se je skrbno varovalo, da se ni izrekla najmanjša besedica, ki bi bila utegnula zadeti tudi najobčutljivejšega nasprotnika našemu naprošenemu zboljšanju. In kaj je doseglo vse naše oprezno in preprevidno

prosjačenje, to nam je pač vsem znano, kajti dosegli nismo ničesar in še to, kar se nam obljubuje v prihodnosti, je malo več, kakor nič. Torej le oprezno in previdno! Kakor polž, ki je lezel po lestvi! To je prava pot, ki nas privede do istega cilja, kakor omenjenega polža, katerega imejmo kot uzor — korenjaka. Pridržujemo si pravico, postaviti si ga v grb.

(C. kr. deželni šolski svet) štajerski je dovolil, da se v Loku pri Žusenu ustanovi samostalna jednorazrednica podrejeno krajnemu šolskemu svetu v Žusenu, je odredil, da se osnove v Brežicah nemška dvorazrednica, tamošnja utrakvistična ljudska šola pa, da se preosnove v petrazrednico in dalje, da se že obstoječa in časno opuščena trirazrednica v Kostivnici zopet reaktivira in da v 1. in 2. razredu tamkaj ostane poldnevni pouk.

(Mestna višja dekliska šola v Ljubljani.) Na predlog kuratorija je občinski svet imenoval za nadzorovalno damo mestne višje dekliske šole gsp. Wessner. Kot pomožne učitelje je kuratorij sklenil nastaviti: Gosp. prof. Iv. Macher-ja za fiziko in prirodopisje, gosp. prof. Frana Orožna za zgodovino in zemljepisje, gp. Boženo Srnčevca za francoščino, gosp. suplenta višje realke Alojzija Šubica za risanje, gosp. učitelja višje realke Franca Bruneta za telovadbo, in gosp. mestnega učitelja A. Razinger-ja za petje. Ravnatelj gosp. dr. L. Požar učil bode slovenščino.

(Osobna vest.) C. kr. dež. šol. svet je ljudskega učitelja na Zidanem mostu, Blaža Ambrožiča, premestil iz službenih ozirov na mestno deško šolo pri sv. Andreju v Gradec, pustivši ga še dalje v službovanju pri deželnem šolskem svetu.

(Na graški realki) so se v smislu svoječasnega sklepa deželnega zbora štajerskega ustanovili tečajji, v katerih se bodo Nemci učili slovenščine. Pouk je prevzel profesor istega zavoda, gosp. Anton Turkuš.

(C. kr. deželni šolski svet v Gradcu) je z odlokom z dne 25. septembra meseca 1896, št. 6647, aprobiral zvezke, katere je založila tvrdka L. Schwentner v Brežicah ter dovolil, da se na šolah brežiškega, kozjanskega in sevnškega okraja, uvedejo. — Zdaj ima učiteljstvo na razpolago dobro in ceno blago domačega dela, ki se jako odlikuje od zvezkov drugih tvrdk. Kakor se lahko prepričajo učitelji na Spodnjem Štajarskem iz vzorcev, katere so te dni dobila vodstva šol, je v teh zvezkih več papirja, kateri je boljši kakor smo ga do sedaj nahajali v zvezkih. Barva, ki ni bleščeča bela in linijatura — jako natančno izdelana — v vijolčni barvi zelo ugajata očesu. Posebno dobro urejene so risanke, v katerih je med listi mehek svilen papir, kar je čisto novo. Cena je ista kakor, pri izdelkih drugih tvrdk, torej je Schwentner-jevo blago radi boljše kvalitete pri-

meroma ceneje. Če še omenimo, da je založnik jako podjeten izdajatelj slovenskih skladb, je dovolj povoda, da ga podpiramo z uvedbo njegovih zvezkov v naše šole.

(„Knjižnica za mladino“.) Šele dve leti izhaja ta „knjižnica“, a že je prinesla slovenski mladini lepo vrsto jako primernih spisov; veliko je vredno tudi to, da so vsi snopiči trdno vezani. — Ali dasi je cena bagatelno nizka — le 20 kr. za vsak snopč s poštnino vred — vendar je letos komaj 500 naročnikov; ako se do konca leta število ne pomnoži, bo znašal deficit okoli 1400 gl. Pri tolikem deficitu pa podjetnik ne bo mogel iti dalje in „Knjižnica za mladino“ s koncem decembra preneha izhajati. Na slovenskem učiteljstvu in rodoljubnem občinstvu je zdaj vrsta, da priskočita na pomoč temu velevažnemu podjetju. Proti koncu leta delajo županstva proračune, a v njih naj ima tudi „Knjižnica za mladino“ primerno mesto. Ob sklepanju bilanc pri naših posojilnicah naj se rodoljubi spomnijo mladine svojega kraja s tem, da naročé na račun posojilnice vsaj vsakemu razredu po en letnik. Na tak način dosežemo obojni namen, t. j. „Knjižnica za mladino“ pride v roke slovenski mladini in obstanek jej bo zagotovljen. — Prosimo, da bi gg. učitelji in drugi rodoljubi uvaževali te naše besede.

(Izpiti učne usposobljenosti) se bodo pričeli pri ljubljanski izpraševalni komisiji dne 9. listopada meseca ob 8. uri zjutraj.

(Betvica o računstvu.) Veliko stvari je, katere se nam vsled vsakdanje rabe zdé popolnoma jednostavne, a vendar so morala minuti cela stoletja, da, celo tisočletja, predno jih je izumil človeški duh. Tako je n. pr. z računanjem. Kako preprosto se nam zdi pisanje naših računov, kako lahko se naša deca nauči računskih pismen! Pa koliko časa je trebalo, predno je človek našel ta način pisanja računov; koliko ljudi je prej umrlo, nego so mogli spoznati ta praktičen način! Stari narodi so se posluževali pri računanju prstov na roki. Seveda so tako mogli izraziti le števila do deset.¹⁾ Do dvajset so mogli šteti uporabivši tudi prste na nogah. Še dandanes so narodi, kateri ne znajo šteti niti do deset; ločijo le pet količin,

¹⁾ Pri tej priliki moram omeniti netočnost v rabi besed „število-Zahl“ in „številk-Ziffer“. Povsod se lahko čuje, kako se ti dve besedi zamenjujeta. Štastika napiše vrsto števil, in reče: „Številke govore“. — Številke imamo le deset, števil pa kolikor hočemo; številko moremo le videti, oziroma tipati — čutiti, če je plastična, števil se pa zavedamo z raznimi čuti; število je mera količin, številka je pa le vidno znamenje — izraz za oko — te mere. Eskimo se zaveda nekaterih števil, a ne pozna nobene številke; isto je pri naši deci pred šolsko dobo.

ker vidijo na roki le pet prstov. Črnci Kafri n. pr. izražajo število šest kot vsoto $5 + 1$ (asana = 5, modsa = 1). Če hoče Karaib izraziti število pet, pokaže roko; za število šest pokaže še jeden prst druge itd. do deset, katero izrazi s tem, da pokaže obe roki; da naznačijo število dvajset, pokažejo tudi prste na nogah. Nekdaj je bilo število dvajset tudi v Evropi podlaga štetja. Ostanek tega se nahaja v števniku Francozov: quatre vingt, t. j. štirikrat dvajset = 80. Račun na prste je bil v obče v navadi pri starih narodih, pa tudi dandanes se še to nahaja pri zaostalih narodih, ki ne poznajo arabskih števil. Rimljani so storili v računstvu korak naprej. Uredili so številne znake po legi roke, kadar se ž njo kaže kako število. Moderno preprosto naše računanje po tako zvanih arabskih številkah ima svoj začetek v Indiji. Bazira na principu, da se vsa števila dajo izraziti z devetimi znaki, kateri po različnem nameščenju kažejo različno vrednost. V rabo so prišli ti znaki ob času rojstva Kristusovega. Takrat ničla še ni bila znana; minulo je nekaj stoletij, predno je prišla v rabo; Indi so jo imenovali „surga“ = praznina. Arabi so predstavili to besedo s „as-sifr“ (sifr = praznina). Od te besede izhaja evropski izraz: cifra.

Po „Viencu“ priobčil Ivan Vrščaj.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Miloš Levstik, učitelj v Št. Andreju nad Polzelo, postal je nadučitelj, g. Jožef Čulek, podučitelj v Št. Juriju ob juž. žel. pa učitelj, vsak na svojem mestu; g. Franc Zemljčič, učitelj-voditelj pri Sv. Vidu nad Valdekom, dobil je jednako službo v Lučah v gornjemgraškem okraju; g. Janez Prelog, poduč. pri Negovi, pride na jednako mesto k Mali nedelji, g. Leop. Viher, poduč. v Račah pride k Sv. Jakobu v Slov. gor.; v Rače pa g. Karol Kveder iz Lembaha, gđe. Amalija Pirch, podučiteljica v Št. Vidu blizu Ptuja gre v Št. Peter bl. Radgone; gđe. Klementina Steinecker, podučiteljica v Št. Janžu na Drav. polju, k Sv. Tomažu bl. Vel. nedelje; gđe. Silvija Jost, podučit. v Št. Lovrencu v Slov. goricah pa v Zavrč. — Novo nameščen kot podučitelj oziroma podučiteljice so učiteljski kandidati oziroma kandidatije, in sicer gg.: Ludovik Cvirn v Stopercah, Miloš Germovšek v Pilštanju, Franc Kete v Pišecah, Ivan Klemenčič na Seli, Albert Lasbacher v Verzeju, Janko Mohorko kot pom. učit. v Kostrivnici, Franc Pristovšek kot podučitelj v Zabukovju, Beno Šerajnik v Runecju, Ivan Tomažič v Svetinjah in Karol Vučnik v Št. Ilju pod Turjak; gđe. Anka Boštjančič v Št. Vidu bl. Planine, Olga Defranceschi pri Sv. Bolfanku v Slov. gor., Leopoldina Piano v Glo-

bokem, Ljudmila Senčar pa pri Sv. Vidu bl. Ptuja. — Gospa Marija Krajnc je postala učit. ženskih ročnih del pri Sv. Barbari poleg Vurberga.

Razglas.

Novo ustanovljena „Mestna višja dekliška šola v Ljubljani“ se odprla prve dni meseca novembra t. l. in sicer bode vpisovanje dne 5. in 6. novembra popoldne od 2. do 4. ure v ravnateljstvo pisarni (Breg, Zoisova hiša, 2. nadst.).

Dne 7. novembra meseca bode vzprejemni izpit za tiste učenke, ki niso dovršile osmega razreda ljudske, ali tretjega razreda meščanske šole.

P. n. občinstvo se opozarja zlasti na nastopne točke statuta:

§ 1. Mestna višja dekliška šola ima namen, podajati deklicam splošno izobrazbo in sicer višjo, nego jo morejo dobiti na sedaj v deželi obstoječih zavodih.

§ 2. Učni jezik za vse predmete je slovenski, izimši nemščino in zgodovino, ki se predavata v vseh letnikih v nemškem jeziku, da se učenke tem bolje privadijo tudi nemščini.

§ 3. Mestna višja dekliška šola ima tri letnike.

§ 4. Deklice, katere želé vstopiti v I. razred višje dekliške šole, se morajo izkazati s spričevalom VIII. razreda ljudske, ali pa III. razreda meščanske šole in z dokazom, da bodo spolnile 14. leto vsaj v I. tečaju šolskega leta. — Imenovana šolska spričevala mora nadomestiti tudi vzprejemni izpit, ki obsega v obče iste predmete, ki jih ima VIII. razred ljudske šole.

§ 5. Vsaka deklica vplača pri vpisovanju v prvi letnik 2 gld. vzprejemnine in 2 gld. prispevka za učila. — Šolnina znaša za vsako učenko 10 gld. na leto.

§ 6. Pridne in ubožne učenke se morejo oprostiti od vplačevanja šolnine, ako zadoščajo onim pogojem, kakoršne zahteva naučna uprava od srednješolskih učencev.

§ 10. Na mestni višji dekliški šoli so nastopni predmeti obligatni: Veronauk, slovenščina, nemščina, francoščina, matematika, fizika, zgodovina, zemljepisje, prirodopisje, odgojeslovje (v II. in III. letniku), risanje, gospodinjstvo (v III. letniku), lepisje, petje in telovadba.

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo, ki pošilja na zahtevo tudi učni načrt in statut.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1896.

Ravnateljstvo mestne višje dekliške šole.

O pričetku šolskega leta

priporočamo
častitim šolskim vodstvom in krajnim
šolskim svetom
vse potrebne

Uradni
ovitki (kuverti)
z firmo

+ po najnižjih cenah +
z zagotovilom točne postrožbe.

Knjigotiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Šolske tiskovine slovensko-nemške

Vsebinska. I. Priziv „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. — II. Sijajno gmotno stanje slov. ljudskošolskega učitelja. — III. O gojitvi značajev. (IV.) — IV. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli. (L. Lavtar.) (XIX.) — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in druge vesti. — VII. Inserat.